

ROMERIKE
REVISJON IKS

**FORUNDERSØKELSE OM
RISIKOBASERT FEIING OG TILSYN I
ØVRE ROMERIKE BRANN OG REDNING
IKS**

På vegne av styret i Øvre Romerike brann
og redning IKS

INNHold

1 Innledning	4
2 Kilder og metode	5
3 Revisjonens forventninger	6
4 Branner i skorstein i kommunene ØRB tilbyr tjenester	7
5 Risikobasert feiing og tilsyn	9
5.1 Opplysninger om boliger og fyringsanlegg	9
5.1.1 Boliger, fyringsanlegg og kontaktinformasjon til boligeiere	9
5.1.2 Historikk for utført feiing og tilsyn	10
5.1.3 Tilstand og risikofaktorer for fyringsanlegg samt risikovurdering	11
5.2 Gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg	12
5.3 Etterslep	14
5.4 Registrering av avvik og oversikt over klager	16
5.5 Bemanning og kompetanse	16
6 Revisjonens vurderinger	17
KILDER	18

1 INNLEDNING

Styret i Øvre Romerike brann og redning IKS (ØRB) bestilte 8.4.2022 en forundersøkelse om internkontroll innen områdene feiing og tilsyn fra Romerike revisjon IKS (RRI). Formålet med forundersøkelsen er å vurdere om ØRB har et tilfredsstillende internkontrollsystem som sikrer at alle ildsteder i kommunene blir gjenstand for nødvendig tilsyn og feiing. Revisjonen har fått svært god bistand fra administrasjonen i arbeidet med forundersøkelsen.

2 KILDER OG METODE

Revisjonen har gått gjennom fagsystemet til ØRB, DM brann¹, for å undersøke om opplysningene som er registrert i fagsystemet fremstår som riktige og oppdaterte. Dette gjelder for hovedsakelig opplysninger om boliger og fyringsanlegg innenfor det geografiske ansvarsområdet til ØRB. For eksempel har revisjonen sammenlignet flyfoto av tilfeldig utvalgte områder med registrerte boligadresser i DM brann. Revisjonen har også gått gjennom dokumenter og opplysninger som er arkivert i internkontrollsystemet CIM, for eksempel risikoanalyse for forebyggende avdeling. I tillegg har revisjonen analysert statistikk for brann i skorstein fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Videre har revisjonen gjennomført møter og intervjuer med ledere og fagkoordinator i forebyggende avdeling og feierseksjonen hos ØRB. Disse har bekreftet fakta som fremstilles i notatet.

Revisjonen har også analysert tilbakemeldinger fra innbyggerne som bygger på et utvalg e-poster til feiernes felles e-post, feiermailen. E-postene er sendt til ØRB i perioden fra 1. mars til 1. juni 2022, og er valgt ut tilfeldig av revisjonen.

Revisjonen har videre gjennomført en brukerundersøkelse blant eiere til boliger som ØRB har registrert utført tilsyn i perioden fra 1. januar til 9. mai 2022. Spørreundersøkelsen ble gjennomført ved at ØRB sendte en link til spørreundersøkelsen i en tekstmelding til boligeierne. RRI mottok flere tilbakemeldinger om ulike feil fra de som mottok tekstmeldinger. Dette gjaldt blant annet feil kontaktinformasjon til boligeier, at samme person hadde mottatt flere tekstmeldinger og at det ikke er riktig boligen nylig har hatt tilsyn.

RRI mottok 1719 svar på spørreundersøkelsen, hvorav 1504 svar på hele spørreundersøkelsen og 215 svar på deler av spørreundersøkelsen. Det kan være flere svar fra samme person.

¹ Ifølge konstituert avdelingsleder for forebyggende avdeling skal DM Brann skal erstattes av fagsystemet CUBIT etter sommerferien 2022. Han mener at CUBIT har bedre integrasjoner med kommunens systemer og bedre moduler for risikovurdering, i tillegg til at systemet er mer brukervennlig.

3 REVISJONENS FORVENTNINGER

Revisjonen forventer at ØRB har rutiner og praksis som legger til rette for at selskapet gjennomfører feiing og tilsyn i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven og forskrift om brannforebygging. Loven og forskriften understreker at feiing og tilsyn skal utføres etter behov. Risikobasert feiing og tilsyn åpner for at frekvensen for feiing og tilsyn kan variere fra bolig til bolig. Kvalitet på pipen, fyringsvaner og mengde sot er eksempler på faktorer som påvirker risikoen.

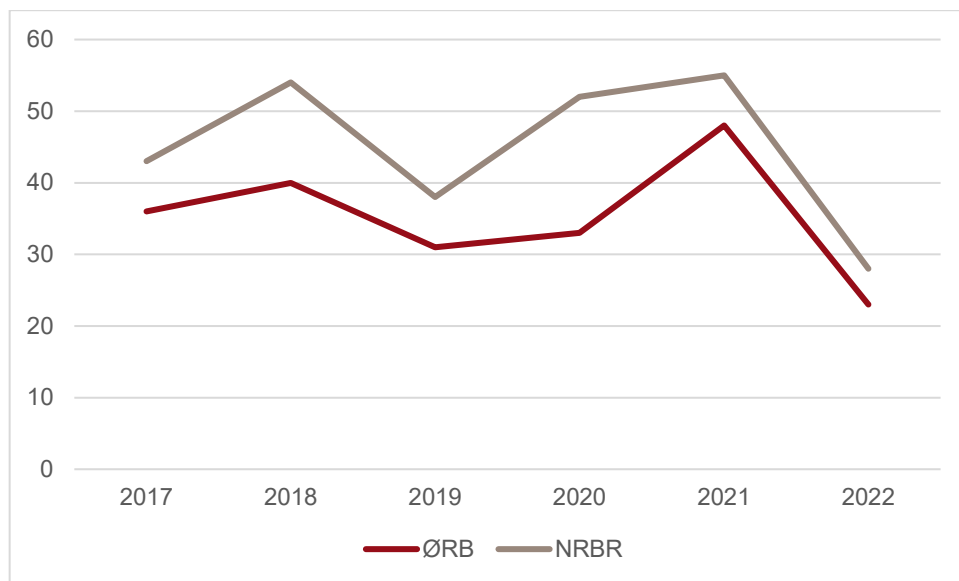
Dette forutsetter at ØRB har systemer og rutiner som sikrer at selskapet utfører feiing og tilsyn i tråd med en risikovurdering av hvert enkelt fyringsanlegg. Videre må opplysninger om boliger og fyringsanlegg være riktige og oppdaterte til enhver tid.

I denne forundersøkelsen legger revisjonen særlig vekt på at ØRB bør:

- ➔ Ha riktige og oppdaterte opplysninger i eget fagsystem om:
 - boligadresser, fyringsanlegg og boligeiere
 - historikk for utført feiing og tilsyn
 - tilstand og risikofaktorer for hvert enkelt fyringsanlegg
- ➔ Utarbeide rutiner for planlegging og gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg etter behov.
- ➔ Sikre at feiing og tilsyn utføres innen den datoen som ØRB har registrert.
- ➔ Ha oversikt over klager. Klagebehandling bør registreres i virksomhetens kvalitetssystem og brukes som del av grunnlaget for forbedringsarbeid.
- ➔ Sikre tilstrekkelig bemanning, og at personell som utfører feiing og tilsyn har fagbrev eller tilsvarende kompetanse.

4 BRANNER I SKORSTEIN I KOMMUNENE ØRB TILBYR TJENESTER

DSB presenterer årlig statistikk for brann. Diagrammet under viser antall branner i skorstein som ikke sprer seg til bygg² i regionene til ØRB og Nedre Romerike brann og redning IKS (NRBR) for perioden fra 2017 til august 2022.

Kilde: Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap (2022)

Diagrammet viser at utviklingen i antall branner i skorstein har vært ganske lik i regionene til ØRB og NRBR. Videre har vært en økning i antall branner fra 2017 til 2021. I regionen til ØRB var det tolv flere branner i 2021 enn i 2017, noe som tilsvarer en økning på 33 prosent. Dette er en noe større økning enn i regionen til NRBR, der økningen har vært 28 prosent i samme periode. Statistikken viser også antall branner i skorstein varierer årlig. For eksempel var det i 2020 til sammen 33 rapporterte branner i skorstein i regionen til ØRB, mens det i 2021 var 48 rapporterte branner. Dette tilsvarer en økning på 45 prosent på ett år. Til sammenligning utgjorde økningen i regionen til NRBR seks prosent fra 2020 til 2021. Fra januar til august 2022 har det vært 23 rapporterte branner i skorstein i området til ØRB.

Det er ikke nødvendigvis noen sammenheng mellom frekvens for feiling og tilsyn og antall branner i skorstein. Ifølge konstituert avdelingsleder er det flere faktorer som kan forklare slike årlige

² Konstituert avdelingsleder understreker at alvorlighetsgraden i disse brannene varierer. Det kan være fra litt gløding i toppen av skorsteinen til brann i hele skorsteinens lengde. Han understreker at det er langt mellom de store pipebrannene.

variasjoner. For eksempel kan økt bruk av hjemmekontor under koronapandemien og en kald vinter forklare noe av økningen i antall pipebranner i 2021. Videre kan høye strømpriser forklare at det har vært et høyt antall også de første månedene i 2022. Fagkoordinator forventer at antall branner fortsatt vil være på et tilsvarende eller høyere nivå resten av 2022.

5 RISIKOBASERT FEIING OG TILSYN

5.1 Opplysninger om boliger og fyringsanlegg

5.1.1 Boliger, fyringsanlegg og kontaktinformasjon til boligeiere

ØRB registrerer opplysninger om boliger og fyringsanlegg i fagsystemet DM brann. Dette er opplysninger som for eksempel boligadresser, antall og type fyringsanlegg og kontaktopplysninger til boligeiere.

ØRB får informasjon om boligadresser og eiere fra offentlige eiendomsregistre, matrikkeldata. Denne oppdateres automatisk.³ Revisjonens sammenligning av flyfoto og registrerte boliger i DM brann i utvalgte områder, gir inntrykk av at ØRB i all hovedsak har oversikt over registrerte boligadresser. Ifølge fagkoordinator er matrikkeldata i DM brann oppdatert, men det er ikke alle fyringsanlegg som er riktig registrert. For eksempel kan det være registrert boliger uten fyringsanlegg, selv om boligen har fyringsanlegg som er i bruk. Han understreker at det er eieren som har ansvar for å melde inn nye ildsteder. Konstituert avdelingsleder forteller videre at det er kommunen som bør melde inn skorsteiner ved nybygg, men dette skjer ikke alltid. Han opplever også at samarbeidet med kommunene er varierende. Han trekker frem at ØRB har et godt samarbeid med Ullensaker kommune. Fagkoordinator legger til at ØRB jobber med å forbedre samarbeidet med de andre kommunene.

Fagkoordinator forteller videre at ved endringer, for eksempel ved eierskifter, kan det ta noe tid før eiendomsregistrene blir oppdatert. Han legger til at ØRB ikke overskriver opplysninger som hentes fra eiendomsregistrene, ettersom manuelle endringer kan føre til at fremtidige endringer ikke blir oppdatert automatisk. Derfor kan det være at ikke alle opplysningene er oppdaterte eller riktige til enhver tid.

Forundersøkelsen viser at det har vært store endringer i antall fritidsboliger i alle kommuner de siste to årene. Ifølge konstituert avdelingsleder og fagkoordinator kan dette forklares av at kommunene og ØRB begynte å kartlegge fritidsboliger i 2020.⁴ Fagkoordinator legger til at han registrerer noen av fritidsboligene manuelt, hovedsakelig etter tilbakemelding fra kundene. Han forteller videre at ØRB har sendt ut en spørreundersøkelse til eiere av fritidsboliger for å kartlegge fyringsanleggene, og at ØRB planlegger å gjennomføre tilsyn i alle fritidsboligene. Fagkoordinator legger til at det er liten respons fra eiere av fritidsboliger, noe som kan føre til at gjennomføringen av tilsyn tar lenger tid enn planlagt.

³ Ifølge fagkoordinator blir matrikkeldata blir som regel oppdatert hver kveld.

⁴ En lovendring i 2016 førte til at kommunene fikk det samme ansvaret for å følge opp fyringsanlegg i fritidsboliger som i øvrige boliger.

Kontaktopplysningene i DM brann er grunnlag for kontakten mellom ØRB og boligeiere, for eksempel når det varsling om feiing og tilsyn. Fagkoordinator oppgir at ØRB får jevnlig meldinger om feil fra boligeierne, for eksempel at kontaktopplysninger ikke er riktige. Tilbakemeldinger fra innbyggerne i feiermailen og spørreundersøkelsen viser også at ikke alle kontaktopplysninger er riktige. Blant annet er det flere som rapporterer at ØRB har kontaktet feil person, for eksempel en tidligere eier eller barn. I forbindelse med spørreundersøkelsen har revisjonen også mottatt flere meldinger fra boligeiere om at adressen ØRB oppgir i tekstmeldingen ikke er riktig, for eksempel at hus- eller leilighetsnummer er feil. Fagkoordinator forteller at i henhold til ØRBs rutiner, skal feier sjekke og oppdatere opplysninger ved besøk hos boligeier. For eksempel skal feieren spørre boligeier om adresse og telefonnummer. Han legger til at han registrerer telefonnummer når han får beskjed om at dette mangler i DM brann.

5.1.2 Historikk for utført feiing og tilsyn

DM brann inneholder også felter for å registrere datoer for utført feiing og tilsyn. Det er feieren som registrerer i fagsystemet hva som er gjort av arbeid, og eventuelle feil eller mangler i boligen etter hvert besøk. Feil eller mangler som registreres på boligen, pipe eller ildsted følges opp av ØRB. Det er boligeier som skal lukke dem.

Ifølge seksjonsleder feier og fagkoordinator har ØRB registrert 2753 utførte tilsyn i perioden fra 1. januar 2022 til 9. mai 2022.⁵ Tabellen under viser antall registrerte utførte tilsyn fordelt på kommune:

Tabell 1 Registrerte utførte tilsyn

Kommune	Antall registrerte utførte tilsyn
Ullensaker	1509
Nes	1099
Eidsvoll	36
Nannestad	45
Hurdal	64

Kilde: ØRB 2022

Svarene fra spørreundersøkelsen indikerer at ikke alle boligene hvor ØRB har registrert utført tilsyn, faktisk har hatt besøk av en feier i denne perioden. Selv om spørreundersøkelsen ble sendt ut til eiere av boliger som kommer frem i statistikken over, mottok revisjonen 144 svar om at dette ikke er riktig. Revisjonen mottok 73 svar om at boligen hadde siste tilsyn i 2021, 6 svar om at boligen hadde siste tilsyn i 2020 og 65 svar om at boligen hadde siste tilsyn før 2020. På spørsmål om når boligen hadde siste gjennomførte feiing, mottok revisjonen 667 svar om at boligen hadde blitt feid i 2021 eller tidligere. Av disse var det 268 svar om at boligen hadde siste feiing før 2020.

⁵ Ifølge fagkoordinator varslet ØRB 3897 tilsyn i samme periode.

Noen av kommentarene fra respondentene gir også inntrykk av at ØRB har registrert utført tilsyn på boliger som ikke har hatt tilsyn. For eksempel mottok revisjonen flere kommentarer hvor respondenten har skrevet at det ikke er riktig at boligen nylig har hatt tilsyn.

Ifølge konstituert avdelingsleder kan det være flere mulige forklaringer til at ikke alle respondentene oppgir at boligen hadde tilsyn i 2022. For eksempel kan det være at noen av besøkene i desember 2021 har blitt registrert som besøk i januar 2022. Dersom feieren glemte å registrere dato for tilsyn i DM brann, registrerer DM brann automatisk samme dato for besøk som tilsynsrapporten. Konstituert avdelingsleder legger til at feieren ofte skriver rapporten noen dager etter tilsynet. Det kan også være at noen av respondentene ikke er kjent med at boligen har hatt tilsyn, for eksempel hvis det var partneren som var hjemme under tilsynet. Ifølge konstituert avdelingsleder er en annen mulig forklaring feilregistrering av feier. Han legger til at det er vanskelig å forklare ettersom spørreundersøkelsen er anonym.

Ifølge fagkoordinator sender feier rapporter direkte til eier etter utført tilsyn. Han forteller videre at ØRB legger til grunn at det er en kvalitetssikring av eier, og at eier gir beskjed til ØRB dersom noen av opplysningene er feil.

Seksjonsleder feier opplyser i intervju med revisjonen at ØRB er kjent med at noen feiere har registrert gale opplysninger i DM brann. Hun viser til en kvalitetssikring som ØRB gjennomførte høsten 2021. Kvalitetssikringen viste at det var flere gale opplysninger om feiing og tilsyn. ØRB avdekket blant annet at enkelte feiere hadde sendt ut fiktive rapporter fra tilsyn som ikke var gjennomført, adresser som skulle hatt tilsyn der feieren ikke hadde dukket opp og avlyste avtaler av feieren som ikke skulle avlyses. Dette kom frem gjennom klager fra boligeierne og telefonsamtaler som koordinator har hatt med boligeierne.

Kvalitetssikringen til ØRB avdekket også at deler av arbeidet var utført i hast, og med dårlig kvalitet. For eksempel var det flere tilfeller der feieren ikke hadde tømt sotluka etter feiing eller vært på taket, selv om det var behov for dette. I tillegg var det sendt ut flere mangelfulle rapporter og rapporter med gale opplysninger til eier etter utført tilsyn, blant annet feil navn på hvem som var til stede. Noen rapporter beskrev avvik som feieren ikke hadde påpekt til huseier under tilsynet. Videre var det noen av boligeierne som ikke mottok rapport etter utført tilsyn. Det ble også avdekket at flere rutiner for seksjon for feiing og tilsyn ikke ble fulgt.

5.1.3 Tilstand og risikofaktorer for fyringsanlegg samt risikovurdering

DM brann inneholder felter for opplysninger om risikofaktorer for fyringsanlegg. Det er en egen modul for å registrere opplysninger om løp og ildsted, for eksempel type fyringsanlegg, alder, kvalitet og fyringsmønster. Revisjonens gjennomgang av et utvalg av fyringsanleggene, viser at flere av disse opplysningene mangler på flere av fyringsanleggene.

Konstituert avdelingsleder forteller at feierseksjonen skal kartlegge alle fyringsanlegg, og på bakgrunn av kartlagt data gjennomføre risikobasert feiing og tilsyn. Han legger til at dette ikke er gjennomført. Videre mangler ØRB følgelig handlingsplan for gjennomføring av risikobasert feiing og tilsyn.

Konstituert avdelingsleder legger til at noen skorsteiner er registrert med feil type og/eller kvalitet, for eksempel tegl selv om skorsteinen er laget av et annet materiale. Han mener at dette blant annet kan forklares av det tidligere fagsystemet Komtek var lite brukervennlig, og at feieren ikke alltid korrigerer opplysningene. Han mener at DM brann er mer brukervennlig, og at det er enklere å rette opp noen av opplysningene nå.⁶

Risikofaktorer skal gi grunnlag for å vurdere hvor ofte det er behov for feiing og tilsyn av det enkelte fyringsanlegget. Fagkoordinator opplyser at DM brann inneholder en risikovurderingsmodul, og er en kopi av modellen til Nedre Romerike brann og redning (NRBR). Fagkoordinator kjenner ikke til hvilke parametere som ligger til grunn i risikomodellen til NRBR. Han trekker frem følgende parametere som sentrale for å følge en risikobasert feiing: type skorstein, alder, mengde sot og fyringsmønster. For tilsyn mener han at følgende parametere er sentrale: type bebyggelse samt alder, antall og type fyringsanlegg.

Konstituert avdelingsleder forteller videre at ØRB ikke har tatt i bruk risikovurderingsmodulen frem til nå. Han trekker frem flere årsaker til dette, blant annet høyt sykefravær og at ledelsen har prioritert omstillingsarbeid fremfor risikovurdering. Selv om ØRB har verktøyene, må ØRB sikre opplysninger i fagsystemet er riktige før virksomheten kan følge risikobasert feiing og tilsyn fullt ut. Videre må de ansatte gå gjennom og tilpasse modellen til deres region. ØRB må også definere hva virksomheten skal akseptere som maksimal frekvens med tanke på innbyggernes forventninger. Det er usikkert om innbyggerne vil akseptere å få besøk hvert tiende år, selv om det etter ØRBs vurdering ikke er behov for oftere besøk. Han legger til at lange intervaller også har en risiko. En eller flere parametere kan endres uten at ØRB fanger det opp, for eksempel når det gjelder endring i fyringsmønster. Konstituert avdelingsleder legger til at ØRB vil ta i bruk risikovurderingsmodulen når ny avdelingsleder og det nye fagsystemet CUBIT kommer på plass.

5.2 Gjennomføring av feiing og tilsyn med fyringsanlegg

Konstituert avdelingsleder forteller at ØRB innførte en ny rutine for tilsyn fra januar/februar 2022. Den nye rutinen innebærer at tilsyn er grundigere enn tidligere, blant annet skal feieren alltid kontrollere behovet for feiing under tilsyn. Dersom det er lite sot og ikke behov for feiing, kan feieren registrere pipen som feid. Hensikten er å unngå unødvendig feiing, for eksempel det å feie en pipe med lite sot. Konstituert avdelingsleder forteller at noen innbyggere er skeptiske til endringen. For eksempel er det innbyggere som mener at feieren tilbyr en mindre tjeneste enn tidligere, uten at gebyret er redusert.

⁶ Fagkoordinator legger til at det kan være tidkrevende å rette opp opplysninger om tilordning av fyringsanlegg til riktig bygg.

Fagkoordinator trekker frem at ØRB ikke lenger fjerner fuglereder, ettersom dette er ressurskrevende og ikke noen lovpålagt oppgave. Konstituert avdelingsleder forteller videre at det kan være at noen av innbyggerne ikke verdsetter tilsyn med flere års mellomrom like høyt som årlig feiing. Han opplever at noen innbyggere forventer en årlig tjeneste ettersom de betaler gebyr hvert år.

Konstituert avdelingsleder forteller at ØRB ønsker å nå ut med mer informasjon til innbyggerne, blant annet informasjon på hjemmesiden og informasjonsmateriell som sendes ut sammen med gebyret. Konstituert avdelingsleder legger til at feierseksjonen har jobbet med dette det siste året, og vil jobbe for å nå ut med mer informasjon fremover.

Svarene i spørreundersøkelsen gir inntrykk av at innbyggerne mener at ØRB hovedsakelig utfører tilsynet på en grundig måte. På spørsmål om hva siste tilsyn omfattet, fordelte svarene som følger:

- 95 prosent svarte at siste tilsyn omfattet kontroll av at fyringsanlegget er i orden og virker som det skal.
- 85 prosent svarte at siste tilsyn omfattet veiledning om røykvarslere, slokkeutstyr, brannvarslere og rømningsveier.
- 72 prosent svarte at siste tilsyn omfattet informasjon om riktig fyring og gode fyringsvaner.
- 79 prosent svarte at siste tilsyn omfattet informasjon om generell brannsikkerhet.

Konstituert avdelingsleder understreker at kun det første punket om at tilsyn skal omfatte kontroll av fyringsanlegg er lovpålagt. Han er fornøyd med at en høy andel av respondentene svarer at siste tilsyn omfattet mer enn det som er lovpålagt.

Videre kommer det frem i spørreundersøkelsen at det er store variasjoner når det gjelder respondentenes erfaringer med feiing og tilsyn, for eksempel feierens fremtoning, oppførsel og profesjonalitet. De som har skrevet en positiv kommentar, trekker blant annet frem at feieren har vært hyggelig, har gjort en grundig jobb og gitt råd om brannsikkerhet og fyring. De som har skrevet en negativ kommentar, trekker blant annet frem at feieren har vært uhøflig, kom for sent til avtalen og at feieren ikke har gjort en grundig jobb. Respondentene beskriver også svært ulike erfaringer når det gjelder informasjon fra feieren som er på besøk og kommunikasjon med ØRB.

Videre kommer det frem at ØRB har en varierende praksis når det gjelder informasjon til boligeiere om avvik etter tilsyn. I spørreundersøkelsen mottok RRI 672 svar om at boligen hadde avvik på siste tilsyn. Av disse svarte 210 respondenter at de kun fikk skriftlig beskjed fra feieren om avvik, 153 svarte at de kun fikk muntlig beskjed om avvik og 309 svarte at de fikk både skriftlig og muntlig beskjed om avvik.

Fagkoordinator understreker at alle avvik skal meldes muntlig på stedet, og rapporteres skriftlig til boligeier i etterkant. Dersom noen av boligeierne kun har fått enten en muntlig beskjed eller en rapport så er det ikke i henhold til selskapets rutiner.

5.3 Etterslep

DM brann inneholder også opplysninger om dato for neste planlagte feiing og/eller tilsyn. Dato for neste planlagte feiing og/eller tilsyn bygger på når ØRB har registrert siste besøk samt feierens vurdering av behovet for feiing. Seksjonsleder opplyser at ØRB frem til nå har vurdert behovet for feiing og tilsyn innenfor en periode på inntil fire år.

ØRBs egen statistikk viser at selskapet har et betydelig etterslep. Tabellen under viser statistikk for antall boenheter totalt og antall boenheter som ikke har hatt tilsyn innen fristen for hver kommune.

Tabell 1 Boenheter som ikke har hatt tilsyn innen fristen

Kommune	Totalt antall boenheter	Boenheter som ikke har hatt tilsyn innen fristen ⁷	Boenheter som ikke har hatt tilsyn innen to år etter fristen ⁸	Boenheter som ikke har hatt tilsyn innen fem år etter fristen ⁹
Gjerdrum	2348	1774	1382	631
Ullensaker	11950	6998	5097	3064
Nes	9719	5461	3364	2137
Eidsvoll	10810	8130	5766	4375
Nannestad	5657	3512	2290	1134
Hurdal	2094	1265	591	118
Totalt	42578	27140	18490	11459

Kilde: ØRB 2022

Tabellen viser at 64 prosent av totalt antall boenheter ikke har hatt besøk innen fristen for tilsyn. Det er videre store variasjoner mellom kommunene. For eksempel har 76 prosent av boenhetene i Gjerdrum ikke hatt tilsyn innen fristen, mens dette gjelder 56 prosent av boenhetene i Nes. Videre viser tabellen at det totalt for alle kommunene er 43 prosent av boenhetene som ikke har hatt besøk to år etter fristen og 27 prosent av boenhetene ikke har hatt besøk fem år etter fristen.

Tabellen under viser statistikk for antall boenheter totalt og antall boenheter som verken har hatt tilsyn eller feiing innen fristen for hver kommune.

⁷ Neste tilsynsdato er før 1.7.2022.

⁸ Neste tilsynsdato er før 1.7.2020.

⁹ Neste tilsynsdato er før 1.7.2017.

Tabell 3 Bygg med fyringsanlegg som verken har hatt feiing eller tilsyn innen fristen

Kommune	Totalt antall bygg med fyringsanlegg ¹⁰	Bygg som ikke har hatt besøk innen (feiing og tilsyn) ¹¹	Bygg som ikke har hatt besøk innen to år etter fristen (feiing og tilsyn) ¹²	Bygg som ikke har hatt besøk innen fem år etter (feiing og tilsyn) ¹³	Antall fyringsanlegg/ skorsteinsløp
Gjerdrum	1847	285	15	1	2622
Ullensaker	9087	1385	140	46	12025
Nes	8289	1420	190	46	9983
Eidsvoll	8436	2393	214	32	10459
Nannestad	4529	1000	49	10	5935
Hurdal	1868	566	31	6	2195
Totalt	34056	7049	639	141	43219

Kilde: ØRB (2022)

Tabellen viser at 21 prosent av alle bygg verken har hatt feiing eller tilsyn innen fristen. Også på dette området er det variasjoner mellom kommunene. For eksempel var det om lag 30 prosent av byggene i Hurdal og Nannestad som ikke har hatt besøk innen fristen, mens det gjaldt 15 prosent av byggene i Gjerdrum og Hurdal. Tabellen viser videre at 639 bygg ikke har hatt besøk innen to år etter fristen, noe som utgjør to prosent av alle bygg. Til sammen 141 bygg har ikke hatt besøk innen fem år etter fristen.

Konstituert avdelingsleder og seksjonsleder opplyser i intervju at de er kjent med at det er et betydelig etterslep på feiing og tilsyn, og legger til at etterslepet fortsatt øker. De forklarer at koronatiltak, blant annet ved at brannvesenet i perioder ikke hadde lov til å utføre tilsyn, høyt sykefravær og vakante stillinger er hovedårsakene til det store etterslepet. Ifølge seksjonsleder prioriterer ØRB nå tilsyn og feiing i boliger som verken har hatt feiing eller tilsyn i løpet av de siste fire årene. Konstituert avdelingsleder legger til at feierne besøker boliger innenfor samme område samtidig. Han mener at det å jobbe områdebasert gjør at feierne lettere kan hjelpe hverandre, for eksempel ved sykdom eller tilsyn som tar lenger tid enn planlagt.

Ifølge konstituert avdelingsleder og seksjonsleder vil det ta flere år å hente inn etterslepet. Lavere sykefravær og økt effektivitet blant feierne er viktige forutsetninger for at ØRB skal redusere, og etter

¹⁰ En bygning kan ha flere boenheter og/eller fyringsanlegg.

¹¹ Neste feiedato og neste tilsynsdato er før 1.7.2022.

¹² Neste feiedato og neste tilsynsdato er før 1.7.2020.

¹³ Neste feiedato og neste tilsynsdato er før 1.7.2017.

hvert ta igjen etterslepet. Konstituert avdelingsleder trekker også frem det å få på plass strategiske verktøy knyttet til risikovurdering også er viktig for å kunne redusere etterslepet.

5.4 Registrering av avvik og oversikt over klager

Konstituert avdelingsleder forteller at ØRB registrerer alvorlige klager i kvalitetssystemet Acos. Han opplyser videre at det er til sammen fire klagesaker som er registrert i Acos. Han legger til at ØRB mangler et system for å registrere øvrige klager. Han forteller at ØRB mottar flere henvendelser, inkludert klager, i feiermailen. Flere klager dreier seg om at det er lenge siden feieren har vært på besøk. Det er også flere som er uenige om avvik som er gitt. Henvendelsene fra innbyggerne blir hovedsakelig fulgt opp og besvart av den ansatte som til enhver tid har ansvaret for feiermailen. Svarene blir deretter lagret på e-postkontoen til vedkommende som har svart på henvendelsen. Det er ikke noe system for å samle disse henvendelsene, eller registrere sakene slik at flere har tilgang til å følge all kommunikasjon mellom ØRB og innbygger i en sak. Seksjonsleder legger til at de ansatte diskuterer klager og forbedringsmuligheter jevnlig, blant annet på ukentlige seksjonsmøter.

5.5 Bemanning og kompetanse

ØRB har 14 årsverk for feierseksjonen, inkludert seksjonsleder. Avdelingsleder opplyser i intervju at tolv av stillingene er besatt, mens to er vakante.¹⁴ De to stillingene har tidligere blitt lyst ut, men prosessen stanset på grunn av mangel på kvalifiserte søkere. Ifølge konstituert avdelingsleder er det planlagt å lyse ut stillingene på nytt høsten 2022. Konstituert avdelingsleder forteller at det ikke er utarbeidet noen analyse av behovet for bemanning siden 2016.

Konstituert avdelingsleder opplyser at ØRB har hatt mellom tre og fem sykemeldte kontinuerlig i første halvår av 2022. Det er relatert til både fysiske plager og arbeidsmiljøet. Han legger til at ØRB har vært med på et program for å bedre arbeidsmiljøet, TeamWork, som ble avsluttet våren 2022 uten særlige resultater. Ifølge konstituert avdelingsleder gjenstår det fortsatt mye arbeid på dette området.

Når det gjelder kompetanse, forteller konstituert avdelingsleder at ØRB ønsker å ansette feiersvenner, det vil si feier med fagbrev. Han legger til at ØRB noen ganger ansetter praksiskandidater som får opplæring, og deretter svenneprøve for feiing. For tiden mangler to av feierne svennebrev, hvorav én skal ta dette sommeren 2022.

Det kommer frem i forundersøkelsen at ØRB mangler dokumentasjon på bruk av opplæringsplaner. Ifølge konstituert avdelingsleder har ØRB nå fått på plass rutiner for å dokumentere opplæring for nye ansatte.

¹⁴ Per 19.8.2022.

6 REVISJONENS VURDERINGER

Forundersøkelsen viser at ØRB hittil ikke følger risikobasert feiing og tilsyn fullt ut. Etter revisjonens vurdering, har ØRB heller ikke tilstrekkelige systemer og rutiner for å kunne gjøre dette. For eksempel er det flere gale eller mangelfulle opplysninger i fagsystemet DM brann. Dette gjelder blant annet historikk for utført feiing og tilsyn samt tilstand og risikofaktorer for fyringsanlegg. Videre har ikke ØRB utarbeidet en modell for risikovurdering som er tilpasset virksomhetens region. Det er også et betydelig etterslep når det gjelder feiing og tilsyn i alle kommunene. Etter revisjonens vurdering, har de ansatte hovedsakelig rett kompetanse, eller er i et opplæringsløp, til å gjennomføre feiing og tilsyn i henhold til brann- og eksplosjonsvernloven og forskrift om brannforebygging. Samtidig er bemanningssituasjonen er kritisk, med et høyt sykefravær og flere vakante stillinger.

Etter revisjonens vurdering er det derfor ikke grunnlag for å konkludere at ØRB har et internkontrollsystem som sikrer at alle ildsteder i kommunene blir gjenstand for nødvendig tilsyn og pipefeiing.

KILDER

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven). Lov fra 1.6.2021.

Forskrift om brannforebygging. Forskrift fra 1.1.2016.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 2022: <https://www.brannstatistikk.no/brus-ui/> [20.8.2022].

Øvre Romerike brann og redning IKS (ØRB) 2022: Statistikk for tilsyn og feiing.